

Mirostaw Pawłowski

**Koncepcja programowa Ursynoteki –
Biblioteki Publicznej im. Juliana Ursyna Niemcewicza
w Dzielnicy Ursynów m.st. Warszawy
w latach 2021-2026**

„Czytanie rozwija rozum młodzieży, odmładza charakter starca, uszlachetnia w chwilach pomyślności,
daje pomoc i pocieszenie w przeciwnościach”.

Marek Tulliusz Cynceron

Warszawa, 2021

Opracowana definicja biblioteki przez Międzynarodową Federację Stowarzyszeń Bibliotekarzy w Manifeście biblioteki publicznej IFLA/UNESCO brzmi: „Biblioteka publiczna, będąc lokalnymi wrotami do świata wiedzy oferuje podstawowe warunki konieczne dla ustawicznego kształcenia, samodzielnego podejmowania decyzji oraz rozwoju kulturalnego osób i grup społecznych”. Taka definicja jest dla mnie drogowskazem do opracowania koncepcji programowej Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy im. Juliana Ursyna Niemcewicza w Warszawie.

Misja biblioteki

Ursynoteka korzystając z wiedzy, zaangażowania zespołu pracowników oraz nowych technologii, oferuje otwarty dostęp do zasobów bibliotecznych, wspiera procesy wzajemnego uczenia się i przygotowuje odbiorców do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta wraz z tworzeniem warunków do upowszechniania wśród mieszkańców dzielnicy Ursynów wiedzy o życiu i twórczości Juliana Ursyna Niemcewicza.

Wizja Ursynoteki

Biblioteka Publiczna im. Juliana Ursyna Niemcewicza w Dzielnicy Ursynów m.st. Warszawy to dynamicznie rozwijająca się instytucja kultury, która wspiera i buduje aktywność czytelników mieszkańców na wielu poziomach, począwszy od dbania o pierwszy kontakt z książką przez wykorzystanie nowych technologii w celu upowszechniania czytelnictwa. To również miejsce spotkań, twórczych dyskusji i debat na temat kultury i otaczającego świata. Sprzyja rozwojowi osobistemu odwiedzających ją mieszkańców, by mogli oni rozwijać ideę społeczeństwa obywatelskiego.

Program

Jednym z ważniejszych zadań na najbliższe lata będzie wypromowanie wizerunku i marki Ursynoteki jako miejsca otwartego, przyjaznego i mającego do zaoferowania ciekawe usługi i projekty o wysokiej jakości, wykraczające poza tradycyjną ofertę biblioteczną, ukierunkowane na mieszkańców dzielnicy Ursynów. Aby zbudować pozytywny wizerunek biblioteki, będą prowadzić działania promocyjne skierowane do szerokiego grona użytkowników i zróżnicowane w zależności od adresatów.

Budowanie marki Ursynoteki odbywać się będzie poprzez działania promocyjne na stronie internetowej i w mediach społecznościowych a także w tradycyjnej formie – reklamy, zakładki, ulotki czy plakaty i ich dystrybucja w sklepach, przychodniach itp. Będziemy również budować swój wizerunek także poprzez produkt biblioteczny (warsztaty, spotkania, zajęcia) czyli wszystko to, co biblioteka będzie oferować swoim czytelnikom i mieszkańcom dzielnicy jak również przez okazjonalne ekologiczne gadżety reklamowe. Na dzień dzisiejszy biblioteka posiada stronę internetową oraz profil na Facebooku. Strona internetowa wymaga wymiany na nową, bardziej funkcjonalną o lepszej szacie graficznej i ulepszonej strukturze tak, aby dostęp do informacji był szybszy i pełniejszy. Najbardziej popularnym przekątnikiem informacji oraz prezentacji działań jest Facebook, ale do celów promocji Ursynoteki planuję zwiększyć aktywność w pozostałych mediach społecznościowych i wykorzystać także Instagram, Twitter oraz kanał YouTube. Aby pełniej i ciekawiej pokazać bibliotekę od wewnątrz, przedstawić jej działalność i zbiory, będę dążył do tego, żeby wirtualną wizytówką biblioteki stał się również prowadzony np. przez bibliotekarzy, czytelników lub wolontariuszy blog lub podcast.

Biblioteka Publiczna im. Juliana Ursyna Niemcewicza od wielu lat realizuje różnorodne wydarzenia kulturalne: organizuje spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, konkursy plastyczne i czytelnicze, spektakle teatralne dla dzieci, recitale, warsztaty oraz prowadzi Dyskusyjny Klub Książki.

To ważny segment działalności środowiskowej. Dlatego w dalszym ciągu w bibliotece będzie prowadzona taka działalność jako jeden z elementów tworzenia prężnego ośrodka życia kulturalnego dzielnicy obejmujący realizację około 138 wydarzeń. Ze względu na wielkość pomieszczeń jakimi dysponuje BP uczestniczyć w nich będzie około 3 450 odbiorców. Mając wypracowane działania i odbiorców, założeniem programowym mojej koncepcji jest zrealizowanie w bibliotece „trzeciego miejsca” czyli przestrzeni pośredniej między sformalizowaną sferą działania, a bezpieczną strefą relaksu. Oprócz świadczenia typowych usług czytelniczych, biblioteka powinna być miejscem wymiany myśli i przestrzenią do rozmów, aby odwiedzający mieli możliwość poznać siebie nawzajem, nawiązać nowe znajomości i interesująco spędzić czas. Użytkownicy będą tu przychodzić nie tylko po książkę, ale staną się współtwórcami wydarzeń. Aby osiągnąć taki stan rzeczy będę szukał partnerów wśród artystów, naukowców, animatorów czy organizacji pozarządowych, którzy chcieliby w bibliotece rozwijać swe pasje, jednocześnie dzieląc się wiedzą i umiejętnościami z innymi. Efektem takiej współpracy będą np. warsztaty samokształceniowe, pokazy, wystawy i inne imprezy, w których biblioteka będzie uczestniczyć organizacyjnie i promocyjnie. Ważnym ogniwem powinien być wolontariat, a wolontariusze mogliby rozwijać swoje zainteresowania lub zdobywać doświadczenie przy organizacji imprez kulturalnych, zajęć edukacyjnych lub zaangażować się do pomocy w odrabianiu lekcji czy głośnego czytania dzieciom, dostarczania i czytania książek osobom starszym, mającym problem z poruszaniem się.

Poza realizowanymi już przez bibliotekę działaniami, na program Ursynoteki złożą się, również w miarę możliwości finansowych i organizacyjnych, propozycje, cykle i działania umożliwiające spotkania z ciekawymi ludźmi czy rozwijające pasje czytelników np. warsztaty rękodzielnicze, warsztaty teatralne, zajęcia aktywizujące seniorów: e-senior – kursy obsługi komputera, Internetu i urządzeń multimedialnych, spotkania z psychologiem, dietetyczką oraz zajęcia z edukacji medialnej.

W ramach wdrożenia programu edukacji czytelniczej chciałbym do współpracy zaprosić znanych i uznanych prozaików, poetów, dziennikarzy, satyryków wykonawców piosenki literackiej, poetyckiej i aktorskiej w celu realizowania spotkań i recitali. A w ramach uczestniczenia w akcjach ogólnopolskich takich jak: „Cała Polska czyta dzieciom”, „Narodowe Czytanie”, „Jak nie czytam jak czytam” realizować zajęcia, akcje i projekty zachęcające do czytania i kreujących modę na czytanie. Kluczowym zadaniem będzie wykreowanie „Święta Książki” cyklicznej imprezy, która weszłaby na stałe do kalendarza imprez biblioteki. Byłoby to corocznie organizowane wydarzenie, na które składałyby się spotkania z autorami i wydawcami, panele dyskusyjne, spektakle teatralne, warsztaty, kiermasze książek, koncerty, konkursy i gry tematyczne.

Ważnym zagadnieniem jest współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz z instytucjami kultury zarówno samorządowymi jak i spółdzielczymi tak, aby nie tylko uzupełniały swoje działania, ale także realizowały wspólne przedsięwzięcia. Będę zabiegał o to, żeby razem z Ursynowskim Centrum Kultury "Alternatywy", DOK Ursynów przygotowywać wspólnie interdyscyplinarne imprezy łączące literaturę, sztuki plastyczne, film czy teatr tak, aby stały się przestrzenią współpracy, a nie konkurencji bo przecież każda z wyżej wymienionych instytucji ma do wypełnienia swoją rolę na rzecz dobra społeczności. Wszystkie zaplanowane wydarzenia i projekty muszą jednak znaleźć swoje odzwierciedlenie w zaplanowanym i przyznanej budżecie przez organizatora, co bezpośrednio przełoży się na wzbogacenie oferty programowej, natomiast odpowiednio niższy budżet skutkował będzie ograniczeniem działań i potrzebą szukania rozwiązań zastępczych.

W proponowanym modelu działania i przedstawionym programie należy również pamiętać o pracownikach. Najlepsze programy i pomysły na funkcjonowanie biblioteki, najbardziej nowoczesne i doskonale wyposażone budynki biblioteczne nie spełnią swojej funkcji i zamierzenia nie będą

2

zrealizowane bez odpowiedniej liczby wykwalifikowanych i zmotywowanych do swojej pracy bibliotekarzy. Dlatego będę chciał, aby pracownicy biblioteki brali na bieżąco udział w cyklu szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji i kwalifikacji. Podniesienie prestiżu biblioteki i zawodu bibliotekarza będzie jednym z moich celów, gdyż tylko silny zespół pracowników będzie mógł wziąć na siebie coraz bardziej różnorodne i dynamicznie zmieniające się zadania, których wypełniania oczekuje się od współczesnych bibliotek publicznych.

Taki wszechstronny zakres działań realizowany przez bibliotekę nie zwalnia jej z podstawowego zadania jakim jest i będzie udostępnianie materiałów bibliotecznych. Dlatego też należy ten zakres działań ukierunkować w rozwoju na jak najlepsze zadowolenie i oczekiwania czytelnika. Mam tu na myśli wdrożenie projektu optymalizacji zbiorów uwzględniający zmieniające się potrzeby czytelnicze. Kontynuowanie zakupu nowości wydawniczych, ze szczególnym uwzględnieniem wydawnictw elektronicznych (e-booki, audiobooki) poszerzeniu zakresu bezpłatnych kodów dostępu do platform z e-bookami np. LEGIMI.

W celu określenia zapotrzebowani czytelniczych, proponuję raz w roku przeprowadzenie badań czytelniczych, określających oczekiwania aktualnych i potencjalnych użytkowników. Takie badania dawałyby również odpowiedź na pytanie o poziom zadowolenia z oferowanych przez bibliotekę usług i były podstawą do opracowywania standardów obsługi użytkowników.

Polityka finansowa Ursynoteki

Biblioteka utrzymuje się głównie ze środków pochodzących z dotacji. Dodatkowo jej budżet okazjonalnie zasilany jest dotacją celową z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zakup książek. Do dochodów własnych należą również niewielkie środki uzyskiwane z kar za niedotrzymanie terminu zwrotu książek. Analizując sytuację należy przyjąć, że koszty utrzymania i działalności będą rosły. Dlatego też należy podjąć próbę zracjonalizowania budżetu biblioteki poprzez: zwiększenie udziału środków własnych m.in. przez wprowadzenie cyklicznych kiermaszów książek i skuteczniejszą egzekucję wierzytelności kar regulaminowych za nieterminowy zwrot zbiorów. Podjąć również próby pozyskiwania środków zewnętrznych – szczególnie na organizację działań kulturalnych, edukacyjnych i popularyzatorskich m.in. poprzez składanie wniosków do:

- Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – na zakup książek, wydarzenia kulturalne, szkolenia, konferencje, zasoby cyfrowe.
- Narodowego Centrum Kultury na m.in. tworzenie warunków dla wzmacniania tożsamości i uczestnictwa w kulturze.
- Instytutu Książki – na zapewnienie dostępu do technologii teleinformatycznych, promocję kultury literackiej i czytelnictwa.

To tylko podstawowe kilka jednostek u których można ubiegać się o dodatkowe środki finansowe. Rozwijając program kulturalny oraz edukacyjny biblioteki można starać się pozyskać dodatkowe fundusze również z programu „Patriotyzm Jutra” – program służący upowszechnianiu wiedzy z zakresu historii Polski oraz promowaniu lokalnego dziedzictwa i kultury, a także z Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, która realizuje w Polsce Program Rozwoju Bibliotek (PRB). Można pomyśleć również o Norweskim Mechanizmie Finansowym – wśród obszarów wsparcia są: dziedzictwo kulturowe, badania naukowe i stypendia oraz rozwój społeczny i regionalny.

Podsumowanie

Rola bibliotek nieustannie się zmienia. Ewoluuja zasady ich funkcjonowania oraz sposoby dotarcia do czytelnika. Zmieniają się także potrzeby samych czytelników, dlatego program działania

przedstawiony powyżej musi być elastyczny i na bieżąco dostosowany do ich potrzeb i oczekiwań. Przedstawiony program nie jest więc zamkniętym katalogiem działań, które należy bezwzględnie zrealizować. Staraniem się jedynie wskazać zamierzenia, kierunki działań i cele, które biblioteka będzie realizować.

**Perspektywa rozwoju Biblioteki Publicznej im. Juliana Ursyna Niemcewicza
w Dzielnicy Ursynów m.st. Warszawy na lata 2021-2026**

Biblioteka Publiczna im. Juliana Ursyna Niemcewicza zwana Ursynoteką w perspektywie 5 lat to aktywna instytucja kultury, zapewniająca mieszkańcom Ursynowa w sposób przyjazny i profesjonalny dostęp do literatury, wiedzy i kultury oraz stwarzająca przestrzeń do rozwoju aktywności społecznej. Ursynoteka pobudza czytelnictwo, promuje wiedzę o patronie, udostępnia kulturę, wprowadza w świat nowych technologii i odpowiada na potrzeby mieszkańców. Umiejętnie godzi tradycję z nowoczesnością, a dobrze zaprojektowana oferta i wykwalifikowany pełen zaangażowania zespół gwarantują usługi informacyjne, edukacyjne i kulturalne na najwyższym poziomie. Dzięki podejmowanym inicjatywom Biblioteka inspirowa i wspiera inne podmioty kultury, będąc ważnym punktem na kulturalnej mapie Warszawy. Informacje o wydarzeniach i nowościach czytelniczych są opracowane i udostępniane w atrakcyjnej formie graficznej i tekstowej, aby skutecznie docierać do wszystkich zainteresowanych, wpisując się w najważniejsze i najnowsze trendy w bibliotekarstwie.

